

Júliustól változik a közgyógyellátás

Nem volt olyan kormány a rendszerváltás óta, amelynek az egészségpolitikusai ne tervezték volna, hogy reformálják a (költségvetésnek igen drága, a betegek számára igen választékszegény) közgyógyellátás rendszerét. Az átalakításra kidolgozott terveket azonban sorra elvetették. Most arra készül a szaktárca, hogy újraszabályozza az elavult rendszert. A jövőben szigorúbb lesz az ellenőrzés, aminek következtében valószínűleg csökken a jelenleg közel hatszázezer közgyógyellátott száma is.

 Tizenkét éve, 1993-ban született az a ma is érvényben lévő kormányrendelet, amely a Magyarországon közel három évtizede működő közgyógyellátást szabályozta. A közgyógylistán szereplő készítmények egy része korszerűtlen, illetve a lista szűk kerete miatt (a hazai forgalomban lévő, tb által támogatott 5214-féle gyógyszerből csupán 705 tartozik ide) a rászorulóknak közül sokan nem juthatnak hozzá a kezelésükhöz szükséges ingyenes, modern gyógyszerekhez.

A rendszer felülvizsgálata azért sem tűrt halasztást, mert az OEP nyilvántartásában szereplő közgyógyigazolványok egy részének jogosultsága megkérdőjelezhető, visszaélésekre ad alkalmat. Az átalakításnál alapelveként vették figyelembe, hogy a támogatáshoz a valóban rászorulóknak jussanak hozzá, az igénybe vehető szolgáltatások az eddiginél jobban igazodjanak a közgyógyellátottak egyéni szükségleteihez, valamint hogy az intézkedések révén stabilizálódjanak a költségvetést és az E. Alapot terhelő közvetett kiadások.

Az OEP adatbázisa szerint 2003-ban 598 533 közgyógyigazolvány volt forgalomban Magyarországon. Ebből 67 178 darab taj-számmal nem rendelkező régi, 531 355 darab pedig taj-szamos igazolvány. Az utóbbiakból csaknem százezer (97 201 db) érvényét veszítette. 2003-ban a közel hatszázezer igazolványból négyszázezret használtak fel térítésmentes gyógyszer kiváltására. Alanyi jogú ellátott volt a támogatottak 55 százaléka (238 965 fő), méltányossági alapon kapott igazolványt 30,5 százalék (132 221 fő), normatív alapon pedig 14,5 százalék (62 968 fő). Az elmúlt években fokozatosan csökkent a normatív alapon támogatottak létszáma,

míg azzal párhuzamosan egyre többen lettek a méltányossági alapon igazolványhoz jutók. Míg az ellátottak létszáma az utóbbi években csak mérsékelten emelkedett, addig a közgyógyigazolványra kiváltott gyógyszerek mennyisége, így a támogatás kiadásai is megsokszorozódtak. Négy év alatt a központi költségvetés és az önkormányzatok ilyen jellegű kiadásai 6 milliárd forinttal (mintegy 44 százalékkal) nőttek.

A közgyógyellátásra fordított közvetlen kiadások 80 százalékát a gyógyszerköltségek teszik ki, ezért a rendszer átalakítása elsősorban erre a területre fókuszál. Az OEP 2003. évi adatbázisa szerint abban az évben közgyógyigazolványra térítésmentesen 86 milliárd forintért (patikai érték) váltottak ki gyógyszert a betegek. Az ilyen ellátás címén kiváltott készítményekhez 31 milliárd forintos támogatás kapcsolódott.

Az átalakítás menete

Első lépésként felülvizsgálják az ellátottak teljes körét és elvégzik az igazolványok cseréjét. Létrehoznak egy személyre szabott, a páciens krónikus betegségeihez igazodó, maximálisan havi 12 ezer forintos keretet. Ebből az összegből az ellátott bármely támogatott gyógyszerkészítményt választhatja betegségének kezeléséhez. A számára megállapított kereten felül kiváltott gyógyszerek térítéskötelesek. A korábbi gyakorlathoz képest újdonság az évi 6 ezer forintos szabad keret, amely a szociálisan rászoruló, akut betegek eseti gyógyszeres kezelését támogatja. Elengedhetetlen az ellátásra jogosultság fokozott szakmai és pénzügyi ellenőrzése. Ennek eszköze az egészségbiztosító és a

gyógyszertárak közötti on-line kapcsolat kiépítése, továbbá az ellátással kapcsolatos visszaélések szankcionálása. Az új rendszer a betegnél év közben felmerülő új betegség gyógyszerelésének közgyógytámogatására is lehetőséget kínál. A fix támogatási keret viszont kiküszöböli azt a korábbi gyakorlatot, amely szerint némely beteg saját ellátása terhére a családját is ingyenesen gyógyszerelte.

Ki jogosult ma a közgyógyellátásra?

A szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére – közgyógyellátási igazolvány állítható ki. Jelenleg három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt:

- alanyi jogon,
- normatív alapon,
- méltányossági alapon.

Mire jogosít a közgyógyellátási igazolvány?

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező ingyen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerekre, gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre (ideértve ezek javításának költségeit is), valamint a járóbeteg-szakellátás keretében gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre.

Közgyógyellátás keretében gyógyszer tértítménnyel – a jogszabályban meghatározott kivételektől eltekintve – csak a házi orvos rendelhet.

A jogosult számára kizárólag személyes szükségletének kielégítéséhez szükséges gyógyszer rendelhető, tehát más személy részére nem lehet a jogosult igazolványával gyógyszer beszerezni.

Ki jogosult alanyi jogon közgyógyellátásra?

Közgyógyellátásra alanyi jogon jogosult:

- a bentlakásos gyermek- és ifjúságvédelmi intézményben lakó, az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorú,
- az a 18. életévét betöltött és aktív korú személy, aki munkaképességét legalább 67 százalékban elvesztette, illetve aki vakok személyi járadékában vagy fogyatékossági támogatásban részesül, de csak abban

az esetben, ha a szociális törvényben foglaltak alapján a települési önkormányzat rendszeres szociális segélyt állapított meg részére,

- a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott,
- a központi szociális segélyben részesülő,
- az a rokkantsági járadékos, aki I., II. csoportú rokkantság alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, illetve aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

A felsorolt személyek kérés nélkül megkapják a közgyógyellátási igazolványt (alanyi közgyógyellátási igazolvány). Az igazolványra jogosultat a szociális iroda vagy a jegyző értesíti. Az igazolványt a polgármesteri hivatalban bárki átveheti, a jogosult személyi igazolványának felmutatásával.

Ki jogosult normatív alapon közgyógyellátásra?

A települési önkormányzat jegyzője egy év időtartamra közgyógyellátásra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, akinek havi rendszeres gyógyszerköltsége az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10 százalékát meghaladja (ez 2005-ben 2470 forint), feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (2005-ben 24 700 forint), egyedülálló esetén 150 százalékát (2005-ben 37 050 forint).

Ki jogosult méltányossági alapon közgyógyellátásra?

Az önkormányzat képviselő-testülete olyan személy részére is megállapíthatja a közgyógyellátásra való jogosultságot, aki szociálisan rászorult és gyógyszerköltsége olyan magas, hogy azt létfenntartása veszélyeztetése nélkül nem képes kifizetni.

A szociális rászorultság megállapításának szempontjait az önkormányzatok rendeletben szabályozzák, jogszabályi előírás azonban, hogy a figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatár az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 százalékánál, egyedül élő esetén annak 200 százalékánál nem lehet alacsonyabb (a nyugdíjminimum összege 2005-ben 24 700 forint).